Tweede Kamer der Staten-Generaal

2

Vergaderjaar 2016–2017

33 576 Natuurbeleid

Nr. 88 **BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN ECONOMISCHE ZAKEN**

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 10 oktober 2016

Het afgelopen anderhalf jaar is, mede als gevolg van het programma Nationale Parken en de publieksverkiezing voor het mooiste natuurgebied van Nederland, veel positieve energie losgekomen. Daarmee is een goede basis gelegd om te investeren in de kwaliteit van de natuurgebieden, de natuurgebieden als belangrijke kernen voor regionale ontwikkeling te positioneren en deze gebieden op de kaart te zetten in binnen- en buitenland. Op 22 maart jl. heb ik uw Kamer geïnformeerd over de voortgang van het programma Nationale Parken en de Nationale Parken Deal (Kamerstuk 33 576, nr. 64) en zegde ik u toe u hierover te blijven informeren. In deze brief maak ik een tussenbalans op van het programma, dat nu ongeveer halverwege de looptijd is.

Ik ga in deze brief achtereenvolgens in op de publieksverkiezing «Mooiste Natuurgebied van Nederland» en de daarvoor ingestelde vakjury, op de ingezette beweging naar Nationale Parken van Wereldklasse, op enkele resultaten van uitgevoerde onderzoeken en op het advies van de Raad van Kinderen en de vervolgacties. Tot slot informeer ik u over mijn besluit om extra middelen vrij te maken voor het programma Nationale Parken en voor de Marker Wadden.

Publieksverkiezing en vakjury

Zoals ik u in mijn brief van 22 maart jl. heb gemeld, zal er een publieksverkiezing plaatsvinden om drie à vier gebieden als «Mooiste Natuurgebieden van Nederland» aan te wijzen. Elk winnend gebied ontvangt een bijdrage van maximaal € 300.000 van het Ministerie van Economische Zaken om de kwaliteit en toegankelijkheid van het gebied verder te verbeteren en om de gebieden in binnen- en buitenland op de kaart te zetten. De winnende mooiste natuurgebieden ontvangen daarnaast ondersteuning in de vorm van kennis en kunde voor de ontwikkeling van het gebied zelf en voor de positionering van het gebied. En er wordt hen de mogelijkheid geboden onderdeel te zijn van een landelijke campagne waarmee de Nederlandse natuur verder op de kaart gezet zal worden.

kst-33576-88
ISSN 0921 - 7371
's-Gravenhage 2016

Deze verkiezing draagt bij aan de bekendheid van onze natuur, en daarmee aan de waardering ervoor. De kennis en ervaring die de winnende gebieden zullen opdoen, komen ten goede aan alle Nationale Parken. De publieksverkiezing markeert het ingaan van een volgende fase van het programma Nationale Parken, waarin op gebiedsniveau de doelen uit de Nationale Parken Deal verder zullen worden uitgewerkt.

Eenieder in Nederland (inclusief Caribisch Nederland) is in de gelegenheid gesteld om door middel van de indiening van een bidbook of plan voor een gebied zijn kandidatuur voor de publieksverkiezing kenbaar te maken. Er zijn 20 bidbooks ingediend, die aan de vereisten voldoen.[1] De ingediende bidbooks worden door een vakjury, onder voorzitterschap van de heer prof. mr. Pieter van Vollenhoven, beoordeeld en de vakjury nomineert een aantal gebieden voor de publieksverkiezing «Mooiste natuurgebied van Nederland». Vanavond zal de vakjury bekendmaken welke gebieden genomineerd zijn voor de publieksverkiezing. Het Nederlandse publiek kan vanaf vanavond tot en met 31 oktober zijn stem uitbrengen op één van de genomineerde gebieden via de website www.mooistenatuurgebied.nl, via sms of via Facebook. De drie gebieden die de meeste stemmen krijgen, worden als winnaars van de publieksverkiezing uitgeroepen. De vakjury kan een vierde winnaar voordragen. Op 31 oktober 2016 zullen de winnaars bekend worden gemaakt.

Televisiemaker, reiziger en pleitbezorger van de natuur Floortje Dessing is bereid om ambassadeur voor deze publieksverkiezing te zijn. Met haar brede ervaring, zowel in verre oorden als hier in Nederland, kan zij mensen inspireren en bijdragen aan de achterliggende doelstellingen van de verkiezing, namelijk investeren in de kwaliteit van de natuurgebieden en de bekendheid van onze natuur vergroten, zodat de waardering ervoor groeit.

De beweging naar Nationale Parken van Wereldklasse

Voor alle doelen van de Nationale Parken Deal zijn en worden inmiddels de nodige initiatieven genomen, met name aangejaagd door de publieksverkiezing voor het mooiste natuurgebied van Nederland. Daarmee is de met het programma beoogde beweging daadwerkelijk ingezet:

- Met het ondertekenen van de Nationale Parken Deal is een brede coalitie gevormd, die zich actief inzet om de gezamenlijke doelen te realiseren.
- In vrijwel alle ingediende bidbooks is sprake van opschaling en verbreding. Bestaande natuurgebieden worden in een grotere ruimtelijke context geplaatst, en er worden expliciete verbindingen gelegd van natuurwaarden met cultuur (musea, cultuurhistorie, cultuurlandschap) en regionale economie. Tevens zijn er tal van (nieuwe) coalities gevormd, en samenwerkingsvormen ontstaan.
- Er is een bureau ingeschakeld om een sterk merk voor Nationale Parken te ontwikkelen, zowel in algemene zin (het overkoepelende merk «Nationaal Park»), als toegespitst op de gebieden die als winnaars van de publieksverkiezing uit de bus komen.
- In de gebieden die meedoen aan de verkiezing zien we meer aandacht ontstaan voor de sociaaleconomische inbedding van het Nationaal Park in de regio. Dit blijkt uit de grote betrokkenheid van ondernemers bij de planvorming.

[1] Op 2 mei jl. is in de Staatscourant het Reglement voor de verkiezing «Mooiste natuurgebied van Nederland» gepubliceerd (Staatscourant 2016, nr 22808). Daarin staan de selectiecriteria en voorwaarden genoemd waaraan de bidbooks voor de publieksverkiezing dienen te voldoen, en die de leidraad vormen voor de beoordeling door de vakjury.

- Er is (met name als gevolg van de publiciteit rond de publieksverkiezing) sprake van een toegenomen aandacht in de media voor Nationale Parken en natuur in het algemeen.

Onderzoek en advies

In het kader van het programma zijn en worden relevante onderzoeken uitgevoerd, adviezen uitgebracht en symposia georganiseerd (zie de website www.nationaleparkenwereldklasse.nl). Ik informeer uw Kamer graag over de uitkomsten van een aantal initiatieven.

Onderzoek binnen- en buitenlandse bezoekers

Door Motivaction is onderzoek gedaan naar het imago en potentieel van Nationale Parken. Deze rapportage geeft inzicht in de bekendheid, wensen, behoeften en de bezoekintentie van natuurgebieden en Nationale Parken in Nederland onder (potentiële) bezoekers. Het onderzoek is uitgevoerd in Nederland, België, Duitsland, het VK, de VS en China. Een ideaal Nationaal Park in Nederland biedt volgens de respondenten een variatie aan typisch Nederlandse landschappen en unieke elementen op het gebied van flora en/of fauna. De focus ligt op het beleven van de natuur. Voor buitenlandse bezoekers maken duinen en kust zeker onderdeel uit van het ideale Nationale Park. Verder verwachten (of wensen) buitenlandse bezoekers dat een Nationaal Park in Nederland ook cultuurhistorische elementen heeft én dat duurzaamheid een belangrijk thema is.

Publiekspeiling

Een recente publiekspeiling onder 1000 Nederlanders onderschrijft de resultaten van het onderzoek door Motivaction. Uit de peiling blijkt dat een groot deel van de Nederlanders (78 procent) ervan overtuigd is dat mensen meer kunnen genieten van natuurgebieden. Ruim driekwart (77 procent) van de respondenten geeft aan dat het essentieel is dat Nederlandse natuurgebieden niet alleen bestemd zijn voor natuurbescherming, maar ook toegankelijk moeten zijn voor publiek. Ruim 45 procent van de ondervraagden is van mening dat natuurgebieden beter moeten worden gepromoot. De Nationale Parken zijn dan ook redelijk onbekend: slechts 20% kent 5 of meer Nationale Parken in Nederland. Verder blijkt dat er nog verbeterpunten zijn voor het bezoek aan de Nederlandse natuurgebieden. Bijna een vijfde (18 procent) van de Nederlanders vindt bijvoorbeeld dat de natuurgebieden niet goed bereikbaar zijn met het openbaar vervoer. Als mensen de natuur bezoeken genieten ze het meest van de rust, stilte, planten en dieren (meer dan 60%). Bossen zijn, naast kust- en duingebieden en heidevelden, het meest aansprekend voor deze respondenten.

Advies Raad van Kinderen

Tijdens het Nationale Parken festival op 17 maart jl. is ook een start gemaakt met een adviestraject door een voor dit programma ingestelde Raad van Kinderen Dit advies heb ik op 24 juni jl. in ontvangst genomen. Ik vind hun bijdrage waardevol omdat zij onverwachte verbanden leggen en dagelijks leven met de snel veranderende sociale media. Zo suggereren zij om te experimenteren met andere vormen van beleven (bijvoorbeeld een Nationale Parkennacht), stellen zij voor om daarbij veel meer gebruik te maken van sociale media (bijvoorbeeld een Nationale Parken-app), en willen zij het «thuis-gevoel» en het zijn van «vriend» in plaats van «bezoeker» versterken. Ik heb de Raad van Kinderen gevraagd om komend jaar na te denken over specifieke belevingsmogelijkheden in de

winnende gebieden van de verkiezing voor het «mooiste natuurgebied van Nederland».

Vervolg

Zodra de winnaars van de publieksverkiezing bekend zijn, zal met hen contact worden opgenomen om een gezamenlijk actieplan te maken voor de realisatie van de in hun plannen opgenomen ambities, waarbij de toegezegde middelen van het Ministerie van Economische Zaken als aanjaaggeld kunnen worden beschouwd.
Voorts hebben inzenders van bidbooks zich bereid verklaard om onderdeel te zijn van, en actief bij te dragen aan de promotie van het merk Nationale Parken.

Om eraan bij te dragen dat het kwaliteitsniveau van alle gebieden wordt verhoogd, en om de mede door het opstellen van de bidbooks gegenereerde energie niet verloren te laten gaan, zal met alle bestaande Nationale Parken èn alle bidbookindieners worden gestart met het vormen van een zogenaamde Community of Practice: een leeromgeving waarin de ervaringen worden gedeeld.

Extra impuls Nationale Parken en Marker Wadden

In het programma Natuuroffensief, dat in 2001 is gestart, is nog 5,5 miljoen euro beschikbaar. Dit programma heeft als doel de realisatie van groene doelen en natte natuur. Het geld is in beheer bij het Groenfonds. Het programma is bijna afgerond. Ik heb opdracht gegeven om 4 miljoen euro te besteden aan de realisatie van de Marker Wadden en 1,5 miljoen euro aan de Nationale Parken.

Vanwege de positieve dynamiek die het programma en de publieksverkiezing op gang hebben gebracht, heb ik besloten om een extra financiële impuls van 1,5 miljoen euro ten goede te laten komen aan het programma Nationale Parken. Ongeveer de helft daarvan zal kunnen worden besteed aan de realisatie van de ambities van de gebieden die als winnaar van de publieksverkiezing uit de bus komen, de andere helft wordt besteed aan projecten die de doelen, zoals die zijn overeengekomen in de Nationale Parken Deal (zie hierboven), dichterbij kunnen brengen.

De aanleg van de Marker Wadden draagt bij aan de verbetering van de ecologische toestand van het Markermeer, een zoet binnenmeer waar het doorzicht slecht is als gevolg van het vele slib. Op 24 september jl. heb ik het eerste eiland van de Marker Wadden officieel in gebruik mogen nemen. De Marker Wadden, een initiatief van Natuurmonumenten, past in de koers uit de Natuurvisie en geeft invulling aan de Natuurambitie Grote Wateren naar een gezond, duurzaam ecosysteem met de daarbij horende soorten met meer ruimte voor natuurlijke processen, zodat robuuste en veerkrachtige natuur ontstaat. Dit is een voorbeeld hoe ik invulling geef aan de motie Hachchi-Jacobi (Kamerstuk 31 710, nr. 41) waarin gevraagd wordt doelen uit de Natuurambitie Grote Wateren te vertalen in concrete acties en aan te geven hoe deze acties worden gekoppeld aan beleid op het gebied van waterkwaliteit en -kwantiteit.
De afgelopen periode is door diverse partijen gezocht naar aanvullende financiering voor de aanleg van «extra» eilanden, zodat het natuurrendement van deze eilanden nog verder kan toenemen. Tot nu toe heeft het Rijk 30 miljoen euro geïnvesteerd in de Marker Wadden. Voor het afronden van de eerste fase stel ik 4 miljoen euro extra beschikbaar. Hiermee geef ik invulling aan de motie van de leden Dik-Faber/Jacobi (Kamerstuk 34 300 XIII nr. 135), ingediend bij de vaststelling van de begrotingsstaten van EZ voor het jaar 2016.

Tot slot

Met de selectie van de drie of vier winnaars van de publieksverkiezing staan we aan het begin van de volgende fase van het programma Nationale Parken, namelijk de realisatie van de gezamenlijke ambities. Mede met de extra financiële impuls die ik heb vrijgemaakt voor het programma, wil ik van mijn kant dit proces blijven stimuleren. In de komende periode wil ik tevens in overleg met betrokken partijen bezien hoe ook na afloop van het programma de voortgang van de in gang gezette beweging kan worden geborgd.

De Staatssecretaris van Economische Zaken,
M.H.P. van Dam